

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2018. október 4.*

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Szülői felelősséggel kapcsolatos joghatóság – 2201/2003/EK rendelet – 15. cikk – Az ügy tárgyalására alkalmasabb bírósághoz való áttétel – Hatály – 19. cikk – Perfüggőség”

A C-478/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunalul Cluj (Kolozs megyei törvényszék, Románia) a Bírósághoz 2017. augusztus 9-én érkezett, 2017. július 17-i határozatával terjesztett elő az

IQ

és

JP

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: J. L. da Cruz Vilaça tanácselnök, E. Levits, A. Borg Barthet (előadó), M. Berger és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a román kormány képviseletében kezdetben: R. H. Radu, C.-M. Florescu és R. Mangu, később: C.-R. Canțar, C.-M. Florescu és R. Mangu, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében M. Wilderspin és D. Calciu, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. július 10-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: román.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 338., 1.o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.; helyesbítések: HL 2013. L 82., 63. o.; HL 2018. L 33., 5. o.) 15. cikkének értelmezésére irányul.
- 2 Ezt a kérelmet az IQ és JP között, válasukat követően, többek között a három közös gyermekük feletti szülői felügyelet gyakorlása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2201/2003 rendelet (12) és (13) preambulumbekzdése a következőket mondja ki:
 - „(12) Ezen rendeletben megállapított szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóság jogalapját a gyermek alapvető érdekeinek figyelembevételével [helyesen: A szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóság vonatkozásában e rendeletben megállapított szabályokat a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételével] alakítják ki, különösen a fizikai közelség alapján. Ez azt jelenti, hogy a joghatóságot mindenekelőtt a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam szerint kell megállapítani, kivéve azokat a bizonyos eseteket, amikor megváltozik a gyermek tartózkodási helye, vagy ha a szülői felelősséget gyakorlók között megállapodás jön létre.
 - (13) A gyermek érdekében e rendelet – kivételes esetekben és bizonyos körülmények között – lehetővé teszi azt, hogy a joghatósággal rendelkező bíróság egy másik tagállam bírósága elé átteszi az ügyet, amennyiben ez a bíróság alkalmasabb a tárgyalás lefolytatásához. [...]”
- 4 E rendelet „Hatály” című 1. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Ezt a rendeletet a bíróság jellegétől függetlenül az alábbiakkal kapcsolatos polgári ügyekben kell alkalmazni:

[...]

b) a szülői felelősség megállapítása, gyakorlása, átruházása, korlátozása vagy megszüntetése.”
- 5 Az említett rendelet 2. cikkének 1. pontja értelmében:

„E rendelet alkalmazásában:

»bíróság«: a tagállamok valamennyi, az 1. cikk alapján az e rendelet hatálya alá tartozó ügyekben joghatósággal rendelkező hatósága.”
- 6 Ugyanezen rendelet II. fejezetének 1. szakasza a házasság felbontására, a különválásra és a házasság érvénytelenítésére vonatkozó joghatósági szabályokat tartalmazza. Ezen 1. szakaszban a 2201/2003 rendelet „Általános joghatóság” című 3. cikkének az (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A házasság felbontásával, különválással vagy a házasság érvénytelenítésével kapcsolatos ügyekben annak a tagállamnak a bíróságai rendelkeznek joghatósággal,

a) amelynek területén:

[...]

– az alperes szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, [...]

[...]”

7 E rendelet II. fejezetének 2. szakasza a 8–15. cikkben a szülői felelősséggel kapcsolatos valamennyi joghatósági szabályt meghatározza.

8 Az említett rendelet „Általános joghatóság” című 8. cikke a következőket írja elő:

„(1) Egy tagállam bíróságai joghatósággal rendelkeznek olyan gyermek feletti szülői felelősségre vonatkozó ügyekben, aki a bíróság megkeresésekor az adott tagállamban szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik.

(2) Az (1) bekezdést a 9., 10. és 12. cikk rendelkezéseire figyelemmel kell alkalmazni.”

9 Ugyanezen rendeletnek a „Megállapodás a joghatóságról [helyesen: A joghatóság kiterjesztése]” című 12. cikke az (1) és (2) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„(1) A házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése iránti kérelemben [helyesen: kérelem tekintetében] a 3. cikk alapján joghatósággal rendelkező tagállam bíróságai akkor rendelkeznek joghatósággal az adott kérelemmel összefüggő, szülői felelősségre vonatkozó ügyekben is, amennyiben:

a) legalább az egyik házastárs a gyermekkel kapcsolatos szülői felelősséget gyakorol;

és

b) a házastársak és a szülői felelősség gyakorlói kifejezetten vagy más egyértelmű módon elfogadták a bíróságok joghatóságát a bíróság megkeresésének időpontjában, és az a gyermek érdekeit legjobban szolgálja [helyesen: és az a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja].

(2) Az (1) bekezdésben megállapított joghatóság azonnal megszűnik, amint:

a) a házasság felbontására, a különválásra vagy a házasság érvénytelenítésére vonatkozó kérelemnek helytadó vagy azt elutasító határozat jogerőre emelkedik;

b) az a) pontban említett időpontban még folyamatban lévő, a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban hozott határozat jogerőre emelkedik;

c) az a) és b) pontban említett eljárások más okból befejeződnek.”

10 A 2201/2003 rendeletnek az „Áttétel az ügy tárgyalására alkalmasabb bírósághoz” című 15. cikke értelmében:

„(1) Kivételes esetben, és ha ez a gyermek alapvető érdekének [helyesen: mindenképp felett álló érdekének] megfelel, valamely tagállamnak az érdemi ügyet [helyesen: az ügy érdekét] illetően joghatósággal rendelkező bíróságai, amennyiben úgy ítélik meg, hogy egy másik tagállam, amelyhez a gyermeket szoros kötelék fűzi [helyesen: egy másik tagállam bírósága, amely tagállamhoz a gyermeket különös kötelék fűzi], alkalmasabb az ügy vagy annak egy meghatározott része tárgyalásához:

- a) felfüggeszthetik az adott ügyet vagy annak egy részét, és felkérhetik a feleket arra, hogy terjesszenek kérelmet az említett másik tagállam bírósága elé a (4) bekezdéssel összhangban [helyesen: felfüggeszthetik a döntéshozatalt az adott ügy vagy annak egy része tekintetében, és felhívhatják a feleket arra, hogy terjesszenek kérelmet az említett másik tagállam bírósága elé a (4) bekezdéssel összhangban]; vagy
- b) felkérhetik egy másik tagállam bíróságát arra, hogy vállalja a joghatóságot az (5) bekezdéssel összhangban.

(2) Az (1) bekezdést kell alkalmazni:

- a) az egyik fél kérelmére; vagy
- b) a bíróság hivatalbóli indítványára; vagy
- c) egy másik olyan tagállam bíróságától származó kérelem esetén, amelyhez a gyermeket szoros kötelék fűzi [helyesen: különös kötelék fűzi], a (3) bekezdéssel összhangban.

A bíróság hivatalból [helyesen: A bíróság által hivatalból], illetve egy másik tagállam bíróságának kérelme alapján végrehajtott áttételt legalább az egyik félnek el kell fogadnia.

(3) A gyermek akkor tekintendő úgy, mint akit szoros [helyesen: különös] kötelék fűz valamely tagállamhoz az (1) bekezdésben említettek szerint, amennyiben az adott tagállam:

- a) vált a gyermek szokásos tartózkodási helyévé azt követően, hogy az (1) bekezdésben említett bíróságot megkeresték; vagy
- b) a gyermek korábbi szokásos tartózkodási helye; vagy
- c) a gyermek állampolgársága szerinti hely; vagy
- d) a szülői felelősség jogosultjának szokásos tartózkodási helye; vagy
- e) az a hely, ahol a gyermek vagyona található, és az ügy a gyermek védelmét szolgáló intézkedésekre vonatkozik e vagyon kezelésével, megóvásával vagy rendelkezésre bocsátásával kapcsolatban.

(4) A tagállamnak az érdemi ügyet [helyesen: az ügy érdekét] tekintve joghatósággal rendelkező bírósága határidőt állapít meg, amelyen belül a másik tagállam bíróságait meg kell keresni az (1) bekezdéssel összhangban.

Amennyiben a bíróságokat nem keresik meg az adott határidőn belül, a megkeresett bíróság folytatja a joghatóság gyakorlását a 8–14. cikkel összhangban.

(5) Az említett másik tagállam bíróságai – amennyiben az ügy sajátos körülményei folytán az a gyermek alapvető érdekeit [helyesen: mindenek felett álló érdekét] szolgálja – a megkeresésüket követő hat héten belül fogadhatják el a joghatóságot az (1) bekezdés a) pontjával, illetve az (1) bekezdés b) pontjával összhangban. Ebben az esetben az elsőként megkeresett bíróság megállapítja joghatóságának hiányát. Egyébként az elsőként megkeresett bíróság folytatja a joghatóság gyakorlását a 8–14. cikkel összhangban.

(6) A bíróságok együttműködnek e cikk alkalmazásában, akár közvetlenül, akár az 53. cikk szerint kijelölt központi hatóságokon keresztül.”

- 11 E rendelet II. fejezetének a „Közös rendelkezések” című 3. szakasza tartalmazza többek között a rendeletnek a „Perfüggőség és összefüggő eljárások” című 19. cikkét, amelynek a (2) és (3) bekezdése a következőket írja elő:

„(2) Amennyiben azonos jogalaptól származó, ugyanarra a gyermekre vonatkozó szülői felelősséggel kapcsolatos eljárást különböző tagállamok bíróságai előtt indítottak, a később megkeresett bíróság az elsőként megkeresett bíróság joghatóságának megállapításáig hivatalból felfüggeszti az eljárást.

(3) Amennyiben az elsőként megkeresett bíróság joghatóságát megállapítják, a később megkeresett bíróság az előbbi bíróság javára megállapítja saját joghatóságának hiányát.

Ebben az esetben az a fél, aki a később megkeresett bíróságnál indított eljárást, azt az elsőként megkeresett bíróságnál is megindíthatja.”

A román jog

- 12 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a Codul de procedură civilă román (román polgári perrendtartás) 448. cikke (1) bekezdésének 1. pontja előírja, hogy a szülői felelősségre vonatkozó első fokon hozott határozatok végrehajthatók. Továbbá a román eljárásjogi szabályok szerint a szülői felelősségre vonatkozó első fokon hozott bírósági határozatokat csak akkor lehet hatályon kívül helyezni, ha a fellebbezésnek helyt adnak.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 13 JP és IQ házasságából három gyermek született, akik 2012 óta tartózkodnak anyjukkal, IQ-val az Egyesült Királyságban.
- 14 2014. november 26-án IQ a Judecătoria Cluj-Napocához (kolozsvári elsőfokú bíróság) fordult válás iránti kérelemmel férje, a Floreştiben (Románia) tartózkodási hellyel rendelkező JP ellen. IQ azt is kérte, hogy a Judecătoria Cluj-Napoca (kolozsvári elsőfokú bíróság) neki ítélje a házasságból származó három gyermek tekintetében a szülői felügyelet kizárólagos gyakorlását, valamint a gyermekek elhelyezését, és kötelezze JP-t a gyermekek ellátásához és oktatásához szükséges tartásdíj fizetésére.
- 15 JP viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben a házasság közös megegyezés, illetve másodlagosan osztott vétkesség alapján történő felbontását, a házasságból származó három gyermek tekintetében a szülői felügyelet közös gyakorlását, valamint a gyermekekkel való személyes kapcsolattartás rendjének meghatározását kérte.
- 16 A 2015. szeptember 28-i tárgyaláson a Judecătoria Cluj-Napoca (kolozsvári elsőfokú bíróság) megvizsgálta joghatóságának fennállását, és megállapította, hogy rendelkezik joghatósággal az ügy tárgyalására. Mivel a felek megállapodtak a házasság közös megegyezés alapján történő felbontásában, e bíróság megállapította, hogy teljesültek e kereseti kérelem elbírálásának feltételei. Következésképpen

közös megegyezés alapján felbontotta a házasságot, valamint elkülönítette a kiegészítő kereseti kérelmeket a házasság felbontásával kapcsolatos kérelmektől, és az előbbiek vonatkozásában folytatta az ügy vizsgálatát azzal, hogy bizonyításfelvétel érdekében kitűzte a tárgyalás időpontját.

- 17 A Judecătoria Cluj-Napoca (kolozsvári elsőfokú bíróság, Románia) polgári ítéletével részben helyt adott IQ kérelmének és JP viszontkeresetének, úgy határozott, hogy a házasságból származó három gyermek tekintetében a szülői felügyelet közös gyakorlására kerül sor, IQ otthonát jelölte ki a gyermekek tartózkodási helyének, megállapította a JP által a gyermekek után fizetendő tartásdíj összegét, továbbá meghatározta az apa gyermekekkel való személyes kapcsolattartásának rendjét.
- 18 2016. szeptember 7-én IQ és JP fellebbezést terjesztett elő e határozattal szemben a kérdést előterjesztő bíróság, a Tribunalul Cluj (Kolozs megyei törvényszék, Románia) előtt.
- 19 IQ azt kéri e bíróságtól, hogy a szülői felügyelet gyakorlását kizárólagosan neki ítéljék, és hogy az apa gyermekekkel való személyes kapcsolattartásának rendje szigorúbb legyen. JP a maga részéről e kapcsolattartási rend kiszélesítését kéri.
- 20 2016. december 26-án IQ JP-vel szembeni korlátozást előíró meghagyás iránti kérelemmel fordult a High Court of Justice-hoz (England & Wales), Family Division (family court), Birmingham (felsőbíróság [Anglia és Wales], családjogi kollégium [családjogi bíróság], Birmingham, Egyesült Királyság). 2017. január 3-án IQ e bíróságtól azt is kérte, hogy határozzon a gyermekek feletti felügyeletről és JP láthatási joga gyakorlásának módjairól.
- 21 Ugyanezen a napon az említett bíróság ideiglenes intézkedést hozott, amely ezen ügy végleges eldöntéséig megtiltotta az apának a gyermekek felügyeletét. 2017. február 2-án e bíróság továbbá felhívta a kérdést előterjesztő bíróságot arra, hogy az utóbbi állapítsa meg saját joghatóságának hiányát az ügyben, mivel a gyermekek tartózkodási helyeként a szülők hozzájárulásával az Egyesült Királyságot határozták meg.
- 22 2017. július 6-i végzésével a High Court of Justice (England & Wales), Family Division (family court), Birmingham (felsőbíróság [Anglia és Wales], családjogi kollégium [családjogi bíróság], Birmingham) azt kérte a román bíróságtól, hogy a 2201/2003 rendelet 15. cikke alapján tegye át hozzá az ügyet, tekintettel arra, hogy mivel a három érintett gyermek szokásos tartózkodási helye legalábbis 2013 óta és a román bíróságok előtti eljárás teljes időtartama alatt az Egyesült Királyságban van, e rendelkezés értelmében az ügy tárgyalására alkalmasabb bíróság.
- 23 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a jelen ügyben a bíróság, amelytől az ügy áttételét kérik, a fellebbezési szakaszban bírálja el az ügyet, és már van egy első fokon hozott határozat.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést veti fel, hogy ez utóbbi határozattal mit kell tenni, amennyiben a román polgári perrendtartás 448. cikke (1) bekezdésének 1. pontja szerint ez a határozat főszabály szerint végrehajtható, így amíg ezt a határozatot nem helyezik hatályon kívül, JP kérheti annak végrehajtását.
- 25 Márpedig amennyiben a kérdést előterjesztő bíróságnak a 2201/2003 rendelet 15. cikke alapján át kellene tennie az ügyet a High Court of Justice-hoz (England & Wales), Family Division (family court), Birmingham (felsőbíróság [Anglia és Wales], családjogi kollégium [családjogi bíróság], Birmingham), nem dönthetne arról a fellebbezésről, amellyel IQ és JP fordult hozzá, így az első fokon hozott határozat a román polgári perrendtartásnak megfelelően továbbra is hatályban maradna.

26 E körülmények között Tribunalul Cluj (Kolozs megyei törvényszék) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A [2201/2003 rendelet] 15. cikk[é]ben szereplő »valamely tagállamnak az ügy érdemét illetően joghatósággal rendelkező bíróságai« kifejezés ugyanúgy vonatkozik-e azon bíróságokra, amelyek első fokon bírálják el az ügyet, mint a fellebbviteli bíróságokra? Fontos tudni, hogy az ügyet a 2201/2003 rendelet 15. cikke alapján át lehet-e tenni az ügy tárgyalására alkalmasabb bírósághoz, amennyiben az a joghatósággal rendelkező bíróság, amelytől az ügy tárgyalására alkalmasabb bírósághoz való áttételt kéri, fellebbviteli bíróság, míg az ügy tárgyalására alkalmasabb bíróság egy elsőfokú bíróság.

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén, az ügyet az ügy tárgyalására alkalmasabb bírósághoz áttevő joghatósággal rendelkező bíróságnak mit kell tennie az első fokon hozott határozattal?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

27 Elöljáróban ki kell emelni, hogy az alapügyben szóban forgó helyzetet az a tény jellemzi, hogy a két bíróság, a román bíróság és az Egyesült Királyság bírósága joghatóságát a 2201/2003 rendeletre alapítja.

28 A Bíróság elé terjesztett iratokból ugyanis kitűnik, hogy a román bíróságok megvizsgálták joghatóságukat, és a 2201/2003 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben az említett rendelet 12. cikkének (1) bekezdése értelmében megállapították joghatóságukat, miközben az Egyesült Királyság bírósága, amelyet később kerestek meg, a szülői felelősséggel kapcsolatos joghatóságát a 2201/2003 rendelet 8. cikkére alapítja, mivel a három gyermek szokásos tartózkodási helye az Egyesült Királyságban van, ahol 2012 óta az anyjokkal tartózkodnak.

29 Következésképpen, amint azt a főtanácsnok indítványának 47. pontjában kiemelte, a feltett kérdések megválaszolása érdekében meg kell vizsgálni, hogy a 2201/2003 rendelet 15. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazandó egy olyan helyzetben, amikor az e rendelet 8. és 12. cikke értelmében mindkét érintett tagállam bírósága rendelkezik az ügy érdemében való döntéshozatalra joghatósággal.

30 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2201/2003 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy valamely tagállamnak az ügy érdemi tárgyalására joghatósággal rendelkező bíróságai kérhetik ezen ügynek vagy az ügy meghatározott részének egy olyan másik tagállam bíróságához való áttételét, amely tagállamhoz a gyermeket különös kötelék fűzi, amennyiben úgy ítélik meg, hogy ez a bíróság alkalmasabb annak tárgyalására, továbbá amennyiben ez megfelel a gyermek mindenekfelett álló érdekének.

31 Ez a 15. cikk, amely a 2201/2003 rendelet II. fejezetének a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben valamennyi joghatósági szabályt megállapító 2. szakaszában szerepel, az ügy érdemi tárgyalására joghatósággal rendelkező bíróságokként a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti bíróságokat kijelölő, az említett rendelet 8. cikkében szereplő általános joghatósági szabálytól eltérést biztosító különös joghatósági szabályt ír elő (2016. október 27-i D. ítélet, C-428/15, EU:C:2016:819, 29. pont).

32 Következésképpen a 2201/2003 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi egy adott ügynek az általánosságban joghatósággal rendelkező bíróság szerintitől eltérő tagállami bírósághoz való áttételét, azzal, hogy – amint az e rendelet (13) preambulumbekkezdéséből kitűnik – ennek az áttételnek egyrésztől különös feltételeknek kell megfelelnie, másrésztől pedig hogy arra csak kivételes esetekben kerülhet sor (2016. október 27-i D. ítélet, C-428/15, EU:C:2016:819, 47. pont).

- 33 Ebből következik, hogy a 2201/2003 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi a szülői felelősséggel kapcsolatban döntéshozatalra általánosságban joghatósággal rendelkező bíróságnak, hogy akár az e rendelet 8. cikke (1) bekezdésében meghatározott általános szabály értelmében, akár az említett rendelet 12. cikke alapján a joghatóság kiterjesztésével az elé terjesztett ügyet vagy annak egy meghatározott részét illetően átruházza joghatóságát egy olyan bíróságra, amely az ügyben általánosságban nem rendelkezik joghatósággal, amelyet azonban az adott ügy helyzetében úgy kell tekinteni, hogy „alkalmasabb” ezen ügy tárgyalására.
- 34 Az adott ügy tárgyalására alkalmasabb bíróság meghatározásához többek között meg kell jelölni azon másik tagállam bíróságát, amelyhez az érintett gyermeket „különös kötelék” fúzi (lásd ebben az értelemben: 2016. október 27-i D. ítélet, C-428/15, EU:C:2016:819, 50. pont).
- 35 A Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően egy adott ügyben e kötelék fennállásának megállapítása céljából a 2201/2003 rendelet 15. cikke (3) bekezdésének a)–e) pontjában kimerítő jelleggel felsorolt tényezőkre kell hivatkozni. Ebből következik, hogy az áttételi mechanizmusból eleve ki vannak zárva azok az ügyek, amelyekből ezek a tényezők hiányoznak (2016. október 27-i D. ítélet, C-428/15, EU:C:2016:819, 51. pont).
- 36 Márpedig meg kell állapítani, hogy az alapügyben szóban forgó helyzet, amelyben a gyermekek az Egyesült Királyságban tartózkodtak, és továbbra is ott rendelkeznek szokásos tartózkodási hellyel, amely tagállammal a különös kötelék fennállását kellene meghatározni, az e rendelkezésben felsorolt egyik tényezőhöz sem hasonlít.
- 37 Különösen, a 2201/2003 rendelet 15. cikke (3) bekezdésének b) pontjában kifejtett tényező, miszerint „az adott tagállam[...] a gyermek korábbi szokásos tartózkodási helye”, szükségszerűen egy olyan helyzetre utal, amelyben a gyermek szokásos tartózkodási helye abban a tagállamban volt, amellyel a különös kötelék fennállását kell meghatározni, azonban már nem rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel ebben a tagállamban.
- 38 Továbbá, az ezen rendelet 15. cikkének (3) bekezdésében felsorolt tényezők mindegyike – ha nem is kifejezetten, de legalábbis lényegében – az ügyben érintett gyermek és egy másik, az e rendelet 8. cikkének (1) bekezdése vagy 12. cikke alapján az ügy tárgyalására joghatósággal rendelkező bíróság szerintitől eltérő tagállam közötti közelséget támasztja alá (lásd analógia útján: 2016. október 27-i D. ítélet, C-428/15, EU:C:2016:819, 52. pont).
- 39 Ebből következik, hogy a 2201/2003 rendelet 15. cikkének (1) bekezdésében említett és az ügy tárgyalására alkalmasabb bírósága az olyan tagállamnak, amellyel az érintett gyermek különös köteleket ápol, nem lehet az e rendelet 8. vagy 12. cikke alapján az ügy érdemi tárgyalására általánosságban joghatósággal rendelkező bíróság.
- 40 A fenti megfontolásokból következik, hogy a 2201/2003 rendelet 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó egy olyan helyzetben, amikor az e rendelet 8. vagy 12. cikke értelmében mindkét tagállam bírósága rendelkezik az ügy érdemében joghatósággal.
- 41 Bármely ezzel ellentétes értelmezés sértené mindenekelőtt az uniós jogalkotónak a jelen ítélet 32. pontjában felidézett, valamint a 2201/2003 rendelet (13) preambulumbekkezdésében és e rendelet 15. cikkének magának a szövegében egyértelműen kifejtett akaratát, miszerint az e rendelkezésben előírt áttételi mechanizmusnak kivételes jelleget kell biztosítani.
- 42 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy a 2201/2003 rendelet a II. és III. fejezetében megállapítja különösen a szülői felelősséggel kapcsolatos határozatok tekintetében fennálló joghatóságra, illetve az azok elismerésére és végrehajtására irányadó szabályokat, és ezek a szabályok a jogbiztonság garantálására irányulnak (lásd ebben az értelemben: 2016. október 13-i Mikołajczyk ítélet, C-294/15, EU:C:2016:772, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 43 Márpedig a 2201/2003 rendelet 15. cikkének olyan értelmezése, miszerint az felhatalmazást biztosít az ügy áttételére, jóllehet e rendelkezés alkalmazási feltételei nem teljesülnek, sértené az említett rendelettel létrehozott, a joghatóság felosztására vonatkozó szabályokat, következésképpen pedig az uniós jogalkotó által követett, a jogbiztonsággal kapcsolatos célkitűzést.
- 44 Végül, az ilyen értelmezés az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben az említett rendelet 19. cikke (2) bekezdése értelmének a kiüresedéséhez vezetne, amely rendelkezés a szülői felelősség tárgyában olyan helyzetek megoldására irányul, amelyekben a különböző tagállamokban lévő bíróságok joghatósággal rendelkeznek.
- 45 Ez a rendelkezés ugyanis előírja, hogy „[a]mennyiben azonos jogalaptól származó, ugyanarra a gyermekekre vonatkozó szülői felelősséggel kapcsolatos eljárást különböző tagállamok bíróságai előtt indítottak, a később megkeresett bíróság az elsőként megkeresett bíróság joghatóságának megállapításáig hivatalból felfüggeszti az eljárást.”
- 46 A jelen esetben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy az említett rendelkezés alkalmazási feltételei teljesülnek. Következésképpen a High Court of Justice (England & Wales), Family Division (family court), Birmingham (felsőbíróság [Anglia és Wales], családjogi kollégium [családjogi bíróság], Birmingham) feladata, amely bíróságot később kerestek meg, hogy hivatalból felfüggeszse az eljárást, amíg az elsőként megkeresett kérdést előterjesztő bíróság joghatósága megállapításra nem kerül.
- 47 E tekintetben, amint az a jelen ítélet 28. pontjában említésre került, a kérdést előterjesztő bíróság megvizsgálta és a 2201/2003 rendelet 12. cikke alapján megállapította joghatóságát. Mindazonáltal e bíróság feladata még annak megvizsgálása, hogy a joghatósága e cikk (2) bekezdése alapján nem szűnt-e meg.
- 48 Mivel – amint az a jelen ítélet 40. pontjában megállapításra került – a 2201/2003 rendelet 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben, nem szükséges válaszolni az e cikk végrehajtása feltételeinek értelmezésére vonatkozó kérdésekre.
- 49 A fenti megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy a 2201/2003 rendelet 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan helyzetben, amikor az e rendelet 12., illetve 8. cikke értelmében a két megkeresett bíróság érdemben joghatósággal rendelkezik.

A költségekről

- 50 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan helyzetben, amikor az e rendelet 12., illetve 8. cikke értelmében a két megkeresett bíróság érdemben joghatósággal rendelkezik.

Aláírások